

QKRMT Qendra Kosovare për Rehabilitimin
e të Mbijetuarve të Torturës
KRCT The Kosova Rehabilitation
Center for Torture Victims

RAPORTI VJETOR 2024

Ky publikim mbështetet nga:

**THE
SIGRID
RAUSING
TRUST**

Përmbajtja

**Mesazh nga Drejtorja
Ekzekutive** 03

**Vizioni, Misioni
& Vlerat** 04

25 Vjetori i QKRMT 05

**Storiet e suksesi të vitit
2024:
Një Fitore për të
Mbijetuarit:** E Drejta për
Pension të Dyfishtë 08

**Sigurimi Shëndetësor
Falas:** Një Fitore Tjetër
për të Mbijetuarit 08

Sherërbime dhe arritje: 09
Shërbimet e Shëndetit
Mendor dhe Mbështetjes
Psikosociale (SHMMP)

Mbështetje Afatgjatë 11

**Avokimi dhe ndikimi në
të drejtat e njeriut** 12

Programet dhe Aktivitetet 13
Përmbledhje e Programit të
Rehabilitimit

Programet dhe Aktivitetet 14
Përmbledhje e Programit
të Rehabilitimit

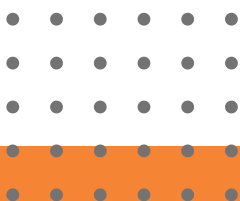
Botimet 16

**Dita Përkujtimore për të
Mbijetuarit e Dhunës
Seksuale Gjatë Luftës së
Fundit në Kosovë** 17

2024 në Fokus 19

Rrjetëzimi 28
Rrjetëzimi në Nivel
Kombëtar
Rrjetëzimi në Nivel
Ndërkombëtar

**Mirënjohje ndaj
Donatorëve dhe
Partnerëve** 29

Mesazh nga Drejtorja Ekzekutive

Të nderuar partnerë, mbështetës dhe miq,

Duke hedhur vështrimin pas në vitin 2024, ndiejmë mirënjohje të thellë dhe reflektim të singertë. Ky vit na rikujtoi edhe njëherë qëndrueshmërinë e jashtëzakonshme të të mbijetuarve dhe përkushtimin e palëkundur të ekipit tonë në Qendrën Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT). Në një realitet ende të përballur me pasojat e thella të konfliktit dhe traumës, ne mbetemi të përkushtuar ndaj misionit tonë: të avokojmë për të drejtat e të mbijetuarve, të mbështesim procesin e tyre të shërimit dhe të ndërtojmë sisteme që respektojnë dinjitetin, drejtësinë dhe përgjegjësinë.

Viti 2024 ishte një pikë kthese për organizatën dhe për vetë të mbijetuarit. Pas një angazhimi të gjatë dhe bashkëpunimi të ngushtë me institucionet, arritëm dy fitore të rëndësishme: njohjen e të drejtës për pension të dyfishtë për të mbijetuarit e dhunës seksuale gjatë luftës dhe miratimin e Ligjit për Sigurimin Shëndetësor, që garanton trajtim shëndetësor falas për këta persona. Këto nuk janë vetëm ndryshime ligjore, ato përfaqësojnë njohje të vonuar, por të merituar, të dhimbjes dhe forcës së tyre.

Përtej këtyre arritjeve, ne zgjeruam qasjen në shërbime psikosociale, fuqizuar ndjeshëm ndihmën juridike dhe thelluam punën tonë në mobilizimin komunitar dhe reduktimin e stigmatizimit. Çdo ndërhyrje dhe çdo nismë është udhëhequr nga zëri i të mbijetuarve, ato/ata mbeten në qendër të çdo vendimi dhe veprimi tonë. Kurajoja e tyre është udhërrëfyese ynë.

Ky vit gjithashtu shënoi një moment domethënës për ne, 25-vjetorin e themelimit të QKRMT. Për një çerek shekulli kemi ecur përkrah të mbijetuarve, kemi dëgjuar tregimet e tyre dhe kemi punuar për të ndikuar në ndryshime sistemore. Është një histori e ndërtuar mbi besim, këmbëngulje dhe bashkëpunim. Jemi krenarë për progresin që kemi bërë dhe jemi më të vendosur se kurrë për të vazhduar avancimin e të drejtave të viktimave civile të luftës dhe të të mbijetuarve të torturës.

Asgjë nga kjo nuk do të ishte e mundur pa ju, partnerët tanë të çmuar, donatorët besnikë dhe miqtë që qëndrojnë përkrah nesh. Falë mbështetjes suaj, kemi mundur të çojmë përpara një vizion të përbashkët për një shoqëri më të drejtë dhe më njerëzore. Një falënderim i veçantë shkon për stafin tonë, që me profesionalizëm dhe përkushtim e bëjnë të mundur çdo ditë këtë mision fisnik: faleminderit që e bëtë QKRMT-në atë që është.

Ndërsa ecim drejt së ardhmes, e bëjmë këtë me një vizion të qartë dhe një angazhim të palëkundur, për të siguruar që çdo i mbijetuar të shihet, të dëgjohet dhe të mbështetet. Të bashkuar, do të vazhdojmë të ndërtojmë një të ardhme ku dinjiteti, drejtësia dhe shpresa bëhen realitet për të gjithë të mbijetuarit.

Me mirënjohje të thellë,

Feride Rushiti

Drejtoresh Ekzekutive

Vizioni

Një shoqëri pa torturë, ku çdo i mbijetuar i dhunës trajtohet me dinjitet, gjen mbështetje dhe jeton i lirë nga stigma.

Misioni

Fuqizimi i të mbijetuarve dhe transformimi i tyre në qytetarë aktiv duke i ndihmuar në përballje me traumat dhe duke kontribuar në zhvillimin e një sistemi institucional të mbështetjes, njohjes dhe llogaridhënies.

Vlerat

Ne punojmë me përkushtim të thellë ndaj dinjitetit njerëzor, duke besuar se çdo njeri meriton respekt dhe trajtim njerëzor, pa përjashtim.

Empatia dhe Solidariteti

Udhëhiqemi nga empatia dhe solidariteti, duke qendruar pranë të mbijetuarve dhe duke ndërtuar një shoqëri më të ndjeshme dhe të bashkuar.

Drejtësinë dhe Përgjegjshmërinë

Besojmë në drejtësinë dhe përgjegjshmërinë, ku çdo akt dhune duhet të adresohet dhe asnjë shkelje të mos mbetet pa u ndëshkuar.

Përfshirjen dhe Barazinë

Promovojmë përfshirjen dhe barazinë, duke kundërshtuar diskriminimin dhe duke ndërtuar një shoqëri që pranon dhe respekton të gjithë njerëzit në diversitetin e tyre.

Konferenca Ndërkombëtare mbi Dhunën Seksuale të Lidhur me Konfliktin: “Avancimi i të Drejtave, Ndryshimi i Jetëve të të Mbijetuarve të Dhunës Seksuale gjatë Konfliktit”

Në shënimin e 25-vjetorit të saj, QKRMT organizoi Konferencën Ndërkombëtare mbi Dhunën Seksuale të Lidhur me Konfliktin, duke bashkuar të mbijetuar, përfaqësues institucionalë, organizata të shoqërisë civile dhe ekspertë ndërkombëtarë. Konferenca shërbeu si një platformë thelbësore për të adresuar politikat e drejtësisë, rehabilitimin dhe qasjet të fokusuara te të mbijetuarit, duke nxitur diskutime të rëndësishme mbi forcimin e mekanizmave të mbështetjes dhe sigurimin e përgjegjësisë për dhunën seksuale të lidhur me konfliktin.

Ngjarja përfshiu disa diskutime kyçe në panele të ndara, secili prej tyre ka adresuar aspekteve thelbësore të të drejtave të të mbijetuarve dhe drejtësisë tranzicionale:

● **Angazhimi i të mbijetuarve: sfidat në shoqëritë post-konfliktuale**

Ky panel theksoi rëndësinë e iniciativave të udhëhequra nga të mbijetuarit dhe rolin e tyre në formësimin e politikave dhe ndërgjegjësimin publik. Temat kryesore përfshinë stigmatizimin, traumën, ritraumatizimin, qasjen në drejtësi dhe nevojën për mbështetje afatgjate psikologjike dhe ligjore. Diskutimi gjithashtu solli në pah histori suksesi të lëvizjeve të drejtuara nga të mbijetuarit, duke dëshmuar ndikimin e tyre në politika dhe ndërtimin e komunitetit.

● **Kujdesi gjithëpërfshirës për të mbijetuarit: praktikat më të mira në sistemet mbështetëse**

Panelistët eksploruan qasje të integruara në ndihmën psikologjike, mjekësore, ekonomike dhe ligjore për të mbijetuarit. Diskutimet u fokusuan në modelet multidisiplinare të rehabilitimit, qasjen në kujdes shëndetësor dhe fuqizimin ekonomik, duke theksuar rëndësinë e një kujdesi të ndjeshëm ndaj traumës dhe strukturave të qëndrueshme të mbështetjes që ndihmojnë të mbijetuarit të rifitojnë pavarësinë dhe stabilitetin.

● **Bashkëpunimi mes shoqërisë civile dhe institucioneve: adresimi i nevojave të të mbijetuarve**

Ky diskutim u përqendrua në partneritetet ndërmjet institucioneve dhe organizatave të shoqërisë civile për të mbështetur të mbijetuarit. Biseda solli në pah boshllëqet në politika, qëndrueshmërinë financiare dhe efektivitetin e qasjeve të fokusuara te të mbijetuarit. Panelistët theksuan nevojën për koordinim më të mirë ndërmjet shërbimeve ligjore, shëndetësore dhe sociale për të ofruar mbështetje gjithëpërfshirëse.

Rrugët drejt drejtësisë dhe përgjegjësisë: tejkalimi i pengesave ligjore

Paneli shqyrtoi sfidat në ndjekjen penale të dhunës seksuale si krim lufte, duke adresuar pengesat në qasje në drejtësi, mungesën e llogaridhënies dhe nevojën për kuadër ligjor të ndjeshëm ndaj të mbijetuarve. Diskutimet trajtuan rolin e standardeve ligjore ndërkombëtare, ndikimin e rasteve dhe strategjitë për përmirësimin e qasjes së të mbijetuarve në drejtësi.

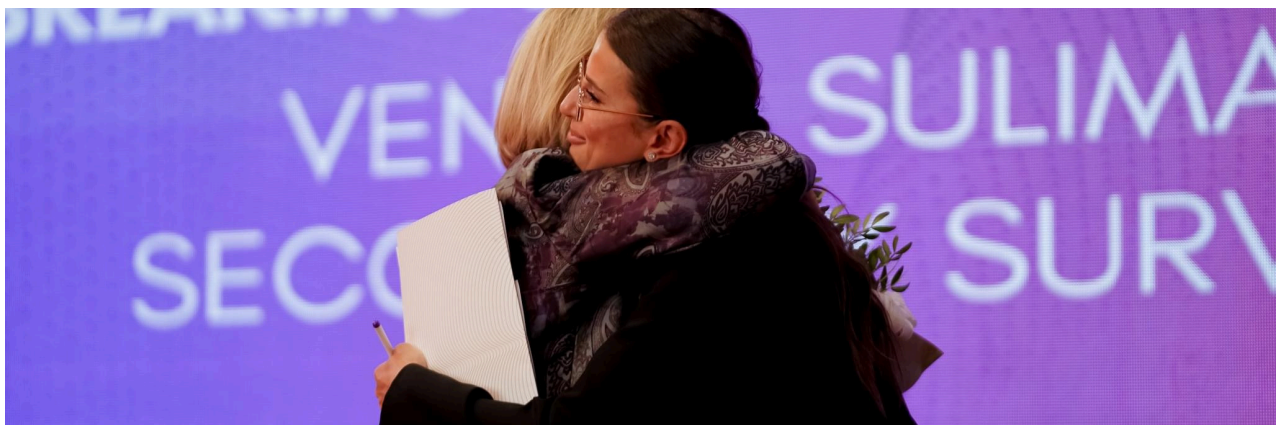
Media, arti dhe diskursi publik: fuqia e tregimeve në avokim

Ky panel u përqendrua në mënyrën se si gazetarët, media dhe arti kontribuojnë në thyerjen e stigma-s, rritjen e ndërgjegjësimit dhe fuqizimin e zërave të të mbijetuarve. Diskutimet përfshinë rrëfimin etik, raportim të fokusuar tek të mbijetuarit dhe përdorimin e shprehjeve kreative si një mjet për shërim dhe mbrojtje.

Angazhimi për drejtësi dhe shërim

Kjo konferencë ishte më shumë se një reflektim mbi udhëtimin 25-vjeçar të QKRMT-së—ishte një thirrje për veprim për politikanët, shoqërinë civile dhe partnerët globalë për të forcuar të drejtat e të mbijetuarve, për të siguruar reparacione dhe për të ndërtuar një të ardhme ku dhuna seksuale e lidhur me konfliktet parandalohet dhe drejtësia vihet në vend. QKRMT mbetet e palëkundur në misionin e saj për të avancuar të drejtat, për të ofruar shërim dhe për të fuqizuar të mbijetuarit.

Fushat Kryesore të Ndikimit

Storiet e suksesit të vitit 2024

Një fitore për të mbijetuarit: e drejta për pension të dyfishtë

QKRMT ka arritur një moment historik në përfaqësimin ligjor të të mbijetuarve të dhunës seksuale gjatë luftës në Kosovë. Në një fitore të paprecedentë, Gjykata Themelore në Prishtinë – Departamenti për Çështje Administrative ka njohur të drejtën e tre të mbijetuarve për të marrë dy pensione: një si të mbijetuar të dhunës seksuale të luftës dhe tjetrin si pension bazë të moshës (përfshirë edhe pensionin kontributpagues).

Ky vendim përfaqëson një hap kyç drejt sigurimit të drejtësisë dhe barazisë për të mbijetuarit, duke eliminuar barrierat burokratike që më parë i detyronin ata të zgjedhin vetëm një pension. Procedurat ligjore, të iniciuara nga QKRMT në vitin 2021, pasqyrojnë përkushtimin e organizatës për të ofruar ndihmë juridike falas dhe për të garantuar të drejtat e të mbijetuarve në përputhje me ligjin.

Duke u mbështetur në këtë precedent të rëndësishëm, QKRMT i ka bërë thirrje Qeverisë së Kosovës dhe Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve që ta rregullojnë këtë çështje përmes një akti administrativ, duke u mundësuar të mbijetuarve marrjen e të dy pensioneve sapo të plotësojnë kushtet ligjore, pa pasur nevojë të kalojnë vite të tëra në procese gjyqësore. Kjo arritje riafirmon përkushtimin e QKRMT për të mbështetur dhe fuqizuar të mbijetuarit.

Sigurimi shëndetësor falas: një tjetër fitore për të mbijetuarit

Si rezultat i përpjekjeve të vazhdueshme të avokimit nga QKRMT, në dhjetor 2024, Kuvendi i Kosovës miratoi Ligjin për Sigurimin e Detyrueshëm Shëndetësor. Ky ligj përfshin propozimin e QKRMT për të siguruar sigurim shëndetësor të financuar nga shteti për të mbijetuarit e dhunës seksuale gjatë luftës në Kosovë, pa asnjë kusht.

Kjo arritje është rezultat i një pune të palodhshme, përfshirë takime të vazhdueshme me ministritë përkatëse, anëtarët e Kuvendit të Kosovës dhe përgatitjen e letrave të avokimit për adresimin e kësaj çështjeje.

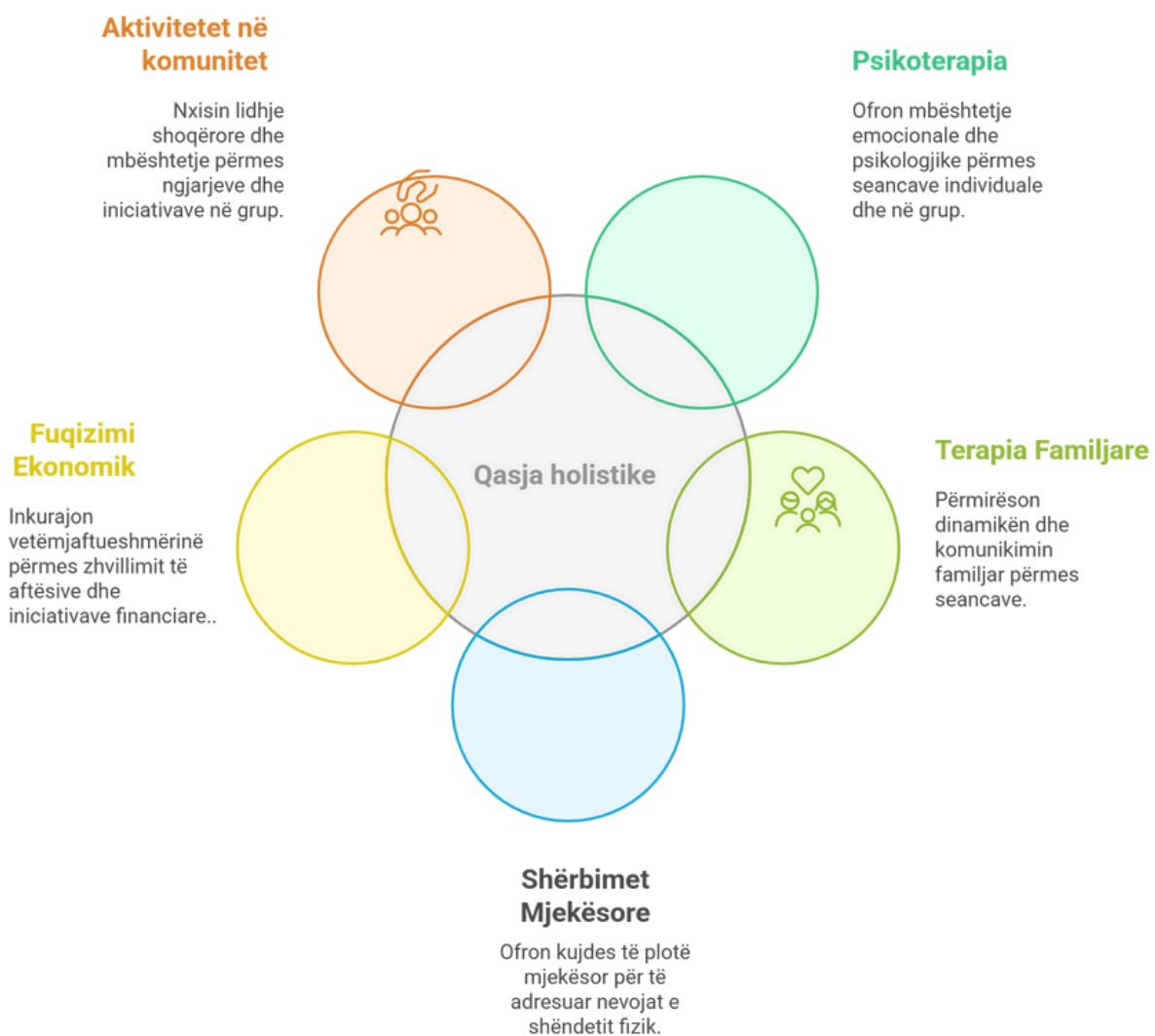
Njohja e së drejtës për sigurim shëndetësor falas përfaqëson një hap kyç drejt përmirësimit të mirëqenies së të mbijetuarve dhe sigurimit të qasjes së tyre në shërbime thelbësore mjekësore. Kjo fitore nënvizon rëndësinë e avokimit të vazhdueshëm dhe bashkëpunimit institucional për të garantuar të drejtat dhe dinjitetin e të mbijetuarve të dhunës seksuale gjatë luftës në Kosovë.

QKRMT mbetet e përkushtuar ndaj misionit të saj për fuqizimin, mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të të mbijetuarve, duke siguruar që zëri i tyre të dëgjohet dhe respektohet në të gjitha nivelet institucionale.

Shërbimet dhe Arritjet

Shërbimet e shëndetit mendor dhe mbështetja psikosociale (SHMMP) QKRMT u ofroi përkujdesje përfituesve të saj përmes një qasje holistike, duke siguruar mbështetje gjithëpërfshirëse për mirëqenien e tyre psikologjike, sociale dhe emocionale. Kjo qasje përfshinte:

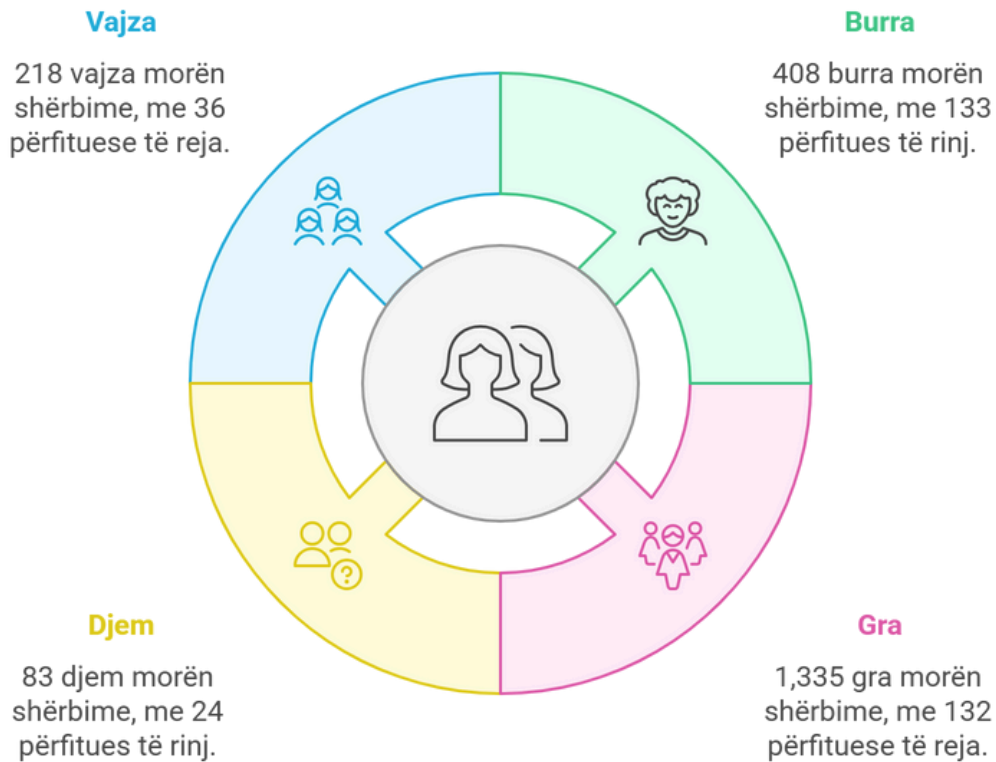
Strategjia mbështetëse për mirëqenien gjithëpërfshirëse

QKRMT ofroi shërbime për gjithsej **2,044 përfitues***, përfshirë **379 përfitues** të rinj që patën qasje në shërbime për herë të parë.

*Një individ që merr më shumë se një shërbim numërohet veçmas për secilin shërbim të pranuar (për shembull, një individ që ka pranuar terapinë individuale dhe ka marrë pjesë në një grup psikoedukativ, kur këto shërbime janë të ndara në organizatë). Nga ana tjetër, një individ që merr të njëjtin shërbim disa herë duhet të numërohet vetëm një herë (për shembull, dikush që merr pjesë në 5 seanca të terapive individuale gjatë periudhës së raportimit nuk do të numërohet si 5 përfitues, por do të numërohet si vetëm 1 përfitues).

Ndarja e përfituesve

QKRMT ofroi mbështetje të personalizuar për:

Shërbimet e mbështetjes së shëndetit mendor të QKRMT-së

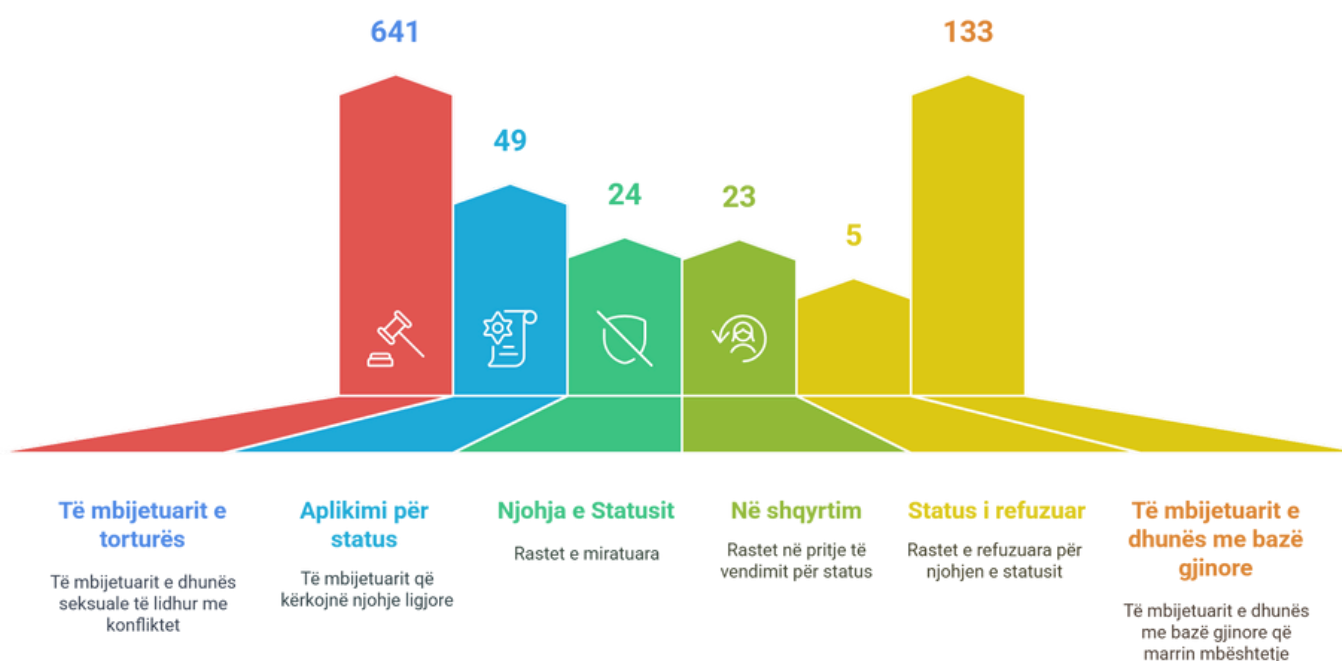
Mbështetje afatgjatë:

QKRMT ofroi ndihmë të vazhdueshme për këta përfitues:

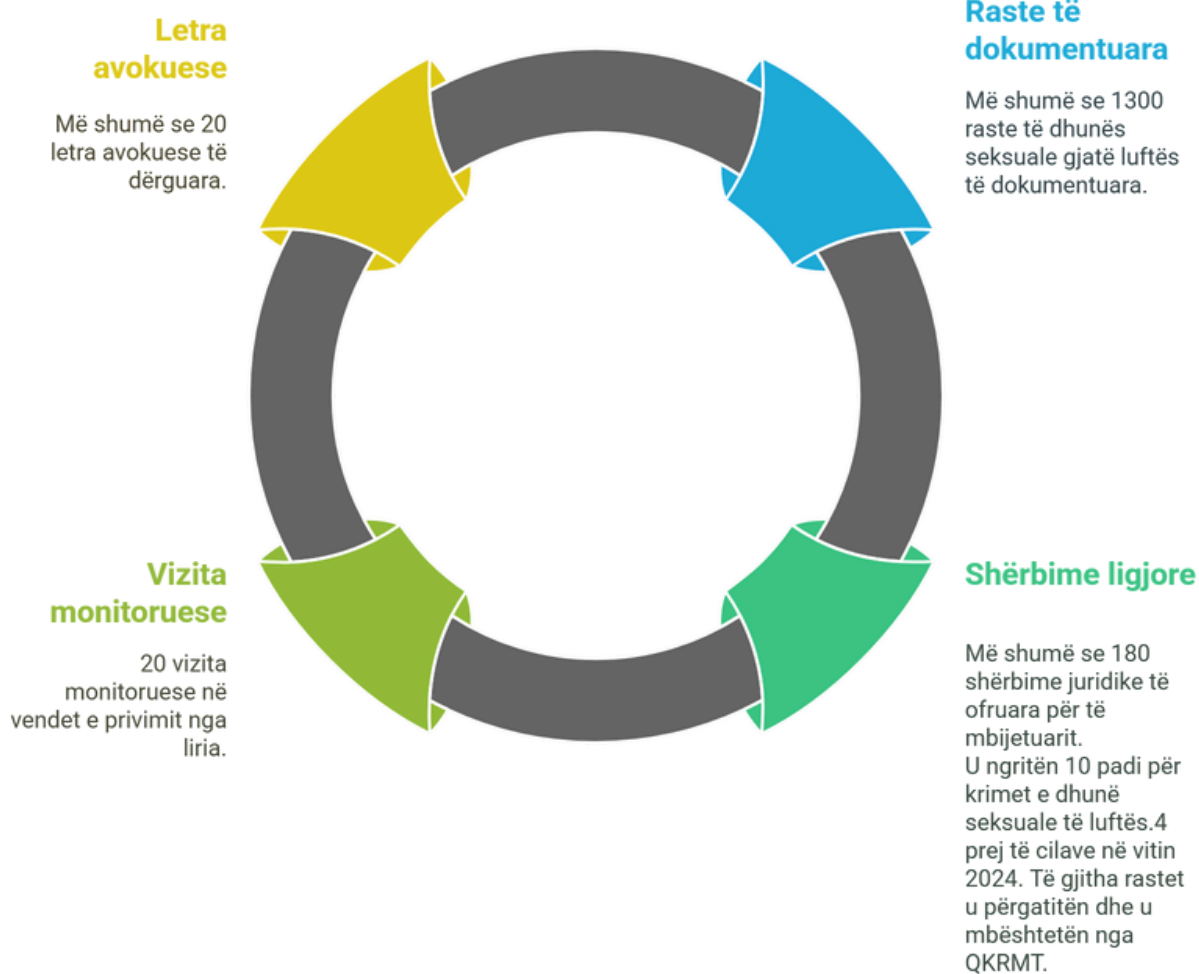
- Të mbijetuarit e torturës, kryesisht të mbijetuarit e dhunës seksuale të lidhur me konfliktin: 641 përfitues
- Të mbijetuarit e dhunës me bazë gjinore: 133 përfitues

Përfituesit e QKRMT-së: përmbledhje

Avokimi dhe ndikimi në të drejtat e njeriut

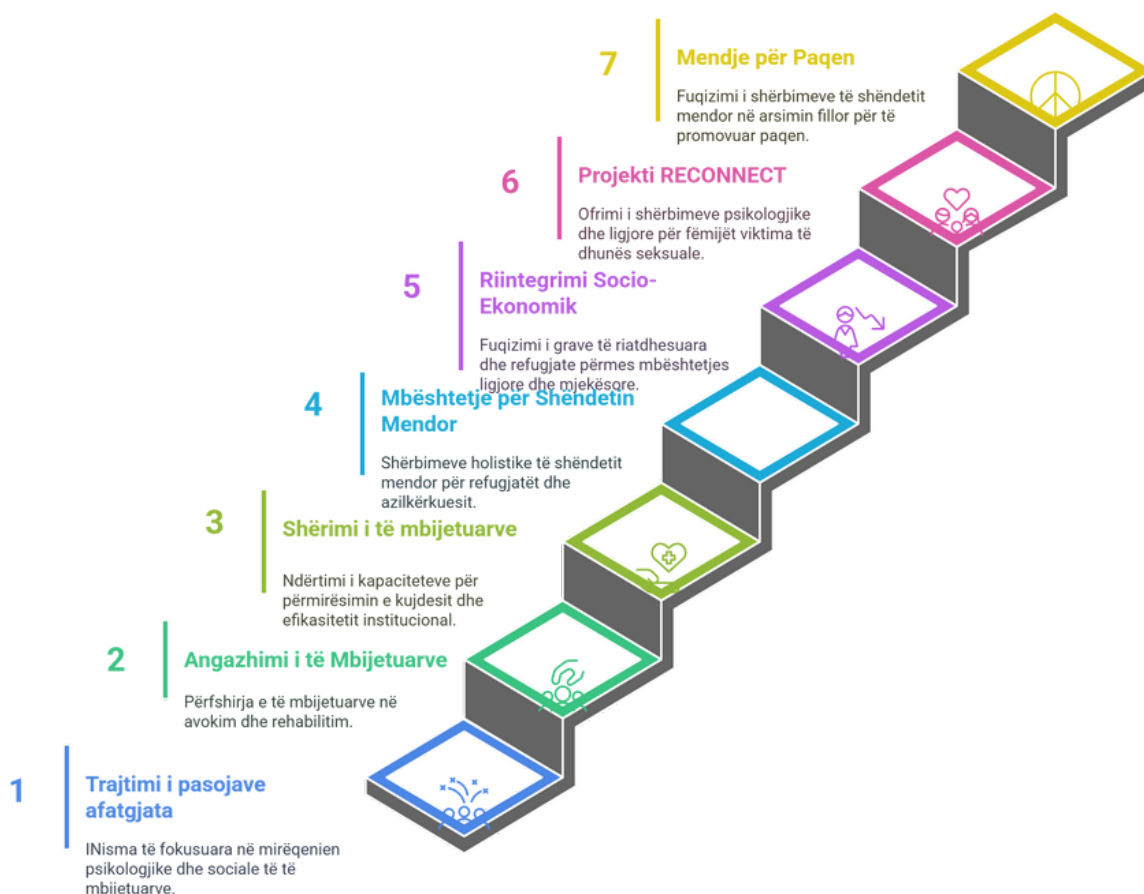
Programet & Aktivitetet

Përmbledhje e programit të rehabilitimit

Programi i Rehabilitimit ofron shërbime rehabilituese të plota përmes një qasjeje të integruar dhe multidisiplinore për të adresuar çështjet shëndetësore dhe psikosociale të të mbijetuarve të torturës dhe traumave, si dhe të anëtarëve të familjes së tyre.

Shërbimet e rehabilitimit përfshijnë si rehabilitim psikologjik, ashtu edhe fizik. Rehabilitimi psikologjik ofrohet nga një psikiatër, disa psikologë dhe punonjës social. Rehabilitimi fizik kryhet nga një mjek i përgjithshëm, i cili ofron këshilla mjekësore, medikamente dhe referime në institucionet e duhura shëndetësore bazuar në nevojat e përfituesve.

2024: Projektet e implementuara

Përmbledhje e programit të të Drejtave të Njeriut dhe Avokimit

Ky program mbikëqyr, koordinon dhe zhvillon iniciativa të orientuara për promovimin e të drejtave dhe lirive të njeriut, me fokus të veçantë në mbrojtjen e të drejtave të personave të privuar nga liria dhe të mbijetuarve të luftës. Ky program funksionon përmes katër nën-programe kryesore: *Monitorimi i vendeve të privimit nga liria, Ndihma juridike falas, Avokimi dhe Drejtësia Tranzicionale.*

Avancimi i të Drejtave të Njeriut përmes Monitorimit, Ndhmës Juridike dhe Avokimit

Drejtësia Tranzicionale

Dokumentimi dhe adresimi i padrejtësive historike që lidhen me dhunën seksuale.

Monitorimi

Mbikëqyrje e rregullt e qendrave të mbajtjes për të siguruar respektimin e të drejtave të njeriut.

Avokimi

Ndikimi në politikat dhe për të siguruar të drejta për grupet e marginalizuara.

Ndihmë Ligjore Falas

Ofrimi i mbështetjes ligjore për viktimat, veçanërisht për të mbijetuarit e dhunës së lidhur me luftën.

Projektet në Sektorin e të Drejtave të Njeriut dhe Avokimit në vitin 2024

Mbështetja e të Drejtave të Njeriut në Institucionet Korrektuese

Konferenca Vjetore

QKRMT organizoi konferencën e saj vjetore me temën “Të Drejtat e Njeriut në Institucionet Korrektuese – 2023”, ku prezantoi gjetjet dhe rekomandimet kryesore nga raporti i saj vjetor i monitorimit. Ngjarja u përqendrua në çështje kritike si mungesa e trajtimit dhe kushteve adekuate për personat me probleme të shëndetit mendor, sfidat e vazhdueshme në trajtimin e varësisë ndaj drogës, dhe vazhdimësia e kontrabandës në burgje. Megjithë këto sfida, u evidentua një dinamikë përgjithësisht pozitive ndërmjet të burgosurve dhe stafit korrektues. Konferenca përfshiu edhe shfaqjen e dokumentarit të shkurtër të QKRMT-së “Rrugëtimi Drejt Drejtësisë”, i cili portretizon mbështetjen psikosociale dhe juridike për një të ri të abuzuar seksualisht në burg dhe pengesat më të gjera në sigurimin e drejtësisë. QKRMT rikonfirmoi përkushtimin e saj për të bashkëpunuar me mekanizmat institucionalë me qëllim të përmirësimit të mbrojtjes së të drejtave të njeriut brenda sistemit korrektues të Kosovës.

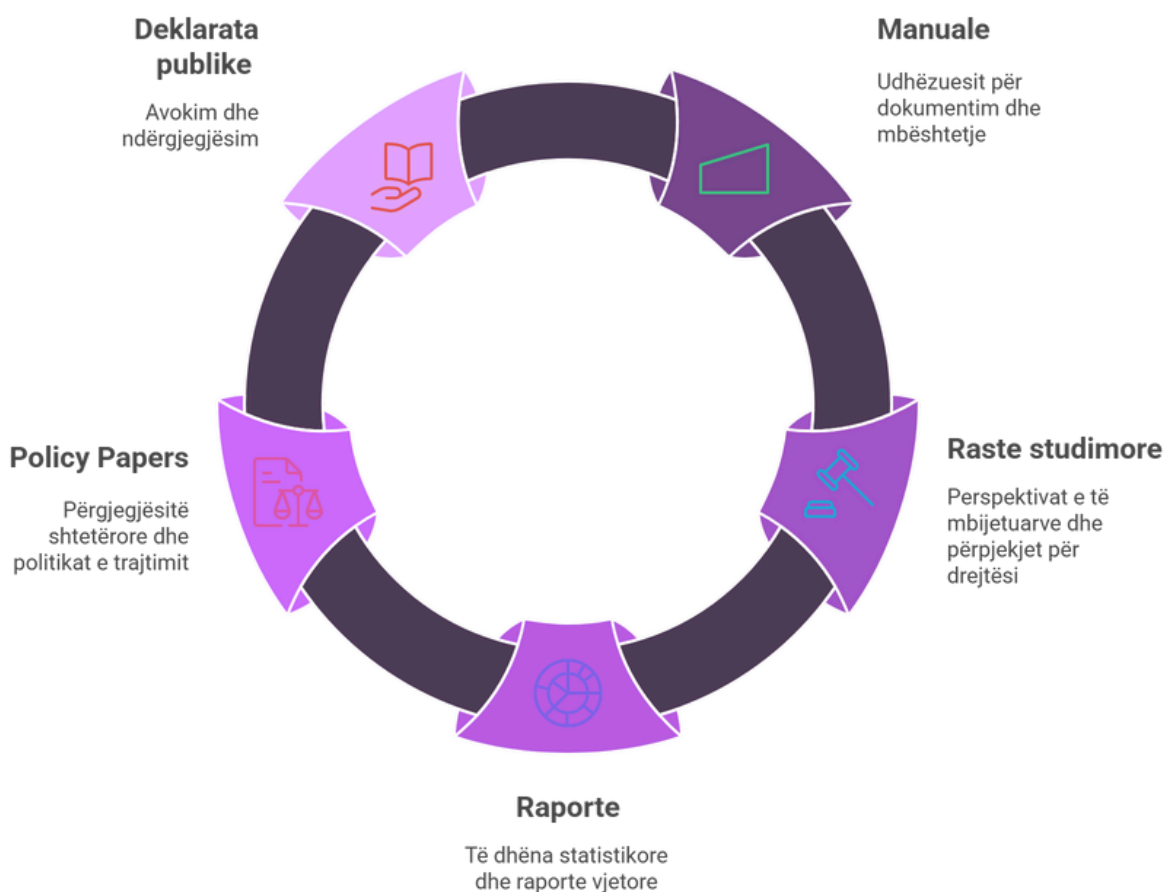

Publikimet

Në vitin 2024, QKRMT botoi **13 publikime** në kategori të ndryshme, përfshirë studime kërkimore, raporte, dokumente politikash, dëshmi të të mbijetuarve dhe manuale metodologjike. Këto publikime kanë një rëndësi të veçantë, pasi bazohen në kërkime empirike dhe observime praktike. Të gjitha publikimet janë të disponueshme formw elektronike në webfaqen e QKRMT-së dhe janë të qasshme për mësimdhënësit universitarë, kërkuesit dhe publikun e gjerë.

Këto publikime shërbejnë si burime thelbësore për politikë-bërësit, profesionistët ligjorë, ofruesit e shërbimeve dhe grupet e mbrojtjes në përpjekjet e tyre për të mbështetur të mbijetuarit e luftës dhe për të mbrojtur të drejtat e njeriut.

Pasqyrë e publikimeve të QKRMT-së në vitin 2024

Dita Memoriale për të Mbijetuarit e Dhunës Seksuale gjatë Luftës së Fundit në Kosovë

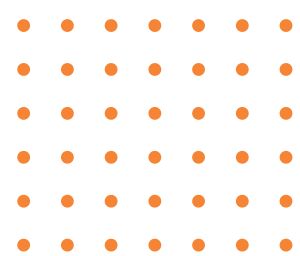
Më 14 prill, QKRMT organizoi një konferencë për media për të shënuar Ditën Memoriale për të Mbijetuarit e Dhunës Seksuale gjatë luftës së fundit në Kosovë.

Drejtorja Ekzekutive e QKRMT-së, Feride Rushiti, theksoi rëndësinë e kësaj dite në krijimin e një ambienti më mbështetës, ku të mbijetuarit e dhunës seksuale gjatë luftës kanë qasje në drejtësi, shërim dhe rehabilitim. Ajo gjithashtu vuri në pah fushatën e 14 prillit, e cila ka fituar përkrahjen e figurave me ndikim ndërkombëtar, përfshirë Dr. Denis Mukwege, laureat i Çmimit Nobel për Paqe, aktivistë ndërkombëtarë për të drejtat e njeriut, Presidenten Vjosa Osmani, Kryeministrin Albin Kurti, Kryetarin e Kuvendit Glauk Konjufca, ministra, deputetë, aktivistë të shoqërisë civile, si dhe personalitete nga fusha e kulturës dhe artit.

2024 në Fokus

Përprojekjet e QKRMT për të forcuar sistemet për drejtësi, shërim dhe fuqizim të të mbijetuarve

Gjatë vitit 2024, përmes një sërë Memorandumesh Mirëkuptimi të nënshkruara me institucionet lokale në Prishtinë, Ferizaj, Gjiçan, Mitrovicë dhe me Asociacionin e Qendrave për Punë Sociale, Qendra Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT) ka zgjeruar ndjeshëm partneritetet e saj institucionale me qëllim të forcimit të rehabilitimit dhe riintegrit të fëmijëve të prekur nga dhuna seksuale. Këto bashkëpunime synojnë të përmirësojnë efikasitetin dhe koordinimin e veprimeve ndaj dhunës seksuale ndaj fëmijëve, përmes qasjes së ndjeshme ndaj traumës, ndihmës juridike dhe krijimit të një ambienti mbështetës për shërim dhe fuqizim. Marrëveshjet përfshijnë gjithashtu zhvillimin e kapaciteteve profesionale të punonjësve socialë, hulumtime në fushën e mbrojtjes sociale dhe avokim për të drejtat e fëmijëve të mbijetuar.

Amplifikimi i zërave të të mbijetuarve

Angazhim institucional për drejtësi dhe njohje të të mbijetuarve të dhunës seksuale gjatë luftës në Kosovë

Në një sërë ngjarjesh avokuese të nivelit të lartë, të mbijetuarit e dhunës seksuale gjatë luftës në Kosovë—si burra ashtu edhe gra—u angazhuan drejtpërdrejt me aktorë kombëtarë dhe ndërkombëtarë për të paraqitur sfidat dhe kërkesat e tyre. Në një diskutim joformal me Ministren e Punëve të Jashtme, Donika Gërvalla-Schwarz, dhe Ambasadorin e Mbretërisë së Bashkuar, Nicholas Abbott, të mbijetuarit burra, theksuan mungesën e njohjes si viktimat civile të luftës, përfshirë mungesën e kartelave të viktimave, që ua pamundëson qasjen në të drejta ligjore dhe përfitime. Ministria Gërvalla-Schwarz u zotua se do t'i përcjellë këto kërkesa në ministritë përkatëse.

Të mbijetuarit shprehën mirënjohje të thellë për Ambasadorin Abbott për mbështetjen e tij të vazhdueshme dhe për njohjen e guximit të tyre, të pasqyruar edhe në librin “Zëra të padëgjuar” (Unheard Voices).

Në takimet pasuese me Ministrin e Shëndetësisë, të Drejtësisë dhe të Financave, të mbijetuarit ritheksuan kërkesat e tyre për qasje të barabartë në shërbime shëndetësore publike, njohje ligjore përmes kartelave të viktimave dhe të drejtën për pensione të dyfishta—duke marrë zotime për hapa konkretë.

Ndërkohë, në një takim tjetër fuqizues të mbështetur nga Ambasada Britanike, të mbijetuarat gra u takuan me Prokurorin Special dhe Njësinë e Policisë për Krime Luftë, të cilët u zotuan për mbajtje të plotë të konfidencialitetit dhe mbështetje në procedurat ligjore. Të mbijetuarat shprehën gatishmërinë për të dëshmuar, duke shënuar një hap të rëndësishëm drejt drejtësisë. Gjithashtu, gjatë një takimi me Sekretarin e Jashtëm Britanik, Lord Cameron, përfaqësuesit e QKRM-T-së theksuan sfidat e vazhdueshme të stigmës, nevojën për mbështetje të qëndrueshme psikologjike e sociale dhe rëndësinë e qasjes së pakufizuar në drejtësi për të gjithë të mbijetuarit.

Ndërtimi i ndjeshmërisë dhe drejtësisë

Fuqizimi i reagimit institucional dhe angazhimit të të mbijetuarve në Kosovë

Në kuadër të shënimit të 25-vjetorit të themelimit, Qendra Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT) organizoi një sërë aktivitete me ndikim, me synim forcimin e përgjigjeve institucionale dhe angazhimit të të mbijetuarve pas dhunës seksuale gjatë luftës. Në partneritet me Akademinë e Drejtësisë dhe KOMF-in, QKRMT trajnoi 43 profesionistë të drejtësisë—përfshirë gjyqtarë, prokurorë dhe zyrtarë policorë—për qasje të ndjeshme ndaj traumës në trajtimin e rasteve që përfshijnë fëmijë dhe të mbijetuar të dhunës seksuale.

Një punëtori e veçantë u fokusua në fuqizimin e profesionistëve të sektorit të drejtësisë për të mbështetur të mbijetuarit në qasjen për drejtësi, ndërsa hetuesit policorë u trajnuan për të ndjeshmërinë në procedurat hetimore. Një seminar i dedikuar për gazetarë promovoi raportimin etik, i udhëhequr nga parimet e Nadia Murad-it, duke inkurajuar intervistimin me ndjeshmëri dhe tregimin e përgjegjshëm të rrëfimeve. Për më tepër, QKRMT organizoi një punëtori dyditore rajonale mbi “Angazhimin e të Mbijetuarve të Dhunës Seksuale të Lidhur me Luftën”, duke bashkuar përfaqësues nga IRCT Danimarkë, Universiteti Georgetown dhe organizata rajonale/lokale. Punëtorja nxit shkëmbimin e njohurive dhe strategjive avokuese, duke rezultuar në nismën për krijimin e një platforme rajonale për përfshirjen e përbashkët të të mbijetuarve në përpjekjet për avokim dhe rehabilitim.

Shënimi i Ditës Ndërkombëtare për Eliminimin e Dhunës Seksuale në Konflikte dhe Ditës Botërore të Refugjatëve

Arti si Dëshmi: nderimi i refugjatëve dhe të mbijetuarve përmes Instalacioneve Simbolike

Për të shënuar dy data me rëndësi globale—Ditën Ndërkombëtare për Eliminimin e Dhunës Seksuale në Konflikte (19 qershor) dhe Ditën Botërore të Refugjatëve (20 qershor)—Qendra Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT) mori pjesë në dy ngjarje domethënëse duke përdorur artin si medium për kujtesë, empati dhe avokim.

Në Prishtinë, QKRMT dhe UNHCR prezantuan instalacionin e artistit Astrit Blakçori, i cili simbolizon përvojën e refugjatit si një çast të pezulluar mes frikës dhe shpresës, identitetit dhe humbjes, teksa njerëzit kalojnë kufijtë në kërkim të sigurisë. Ngjarja, e ndjekur nga përfaqësues institucionalë, diplomatë, shoqëria civile dhe vetë refugjatët, shërbeu si një kujtesë për përkushtimin e Kosovës ndaj gjithëpërfshirjes dhe dinjitetit njerëzor.

Ndërkohë, në Hagë, QKRMT iu bashkua aktivistëve dhe të mbijetuarve në hapjen e ekspozitës “Thinking of You” nga Alketa Xhafa-Mripa—një instalacion që për herë të parë u shfaq në vitin 2015 në nder të 20,000 të mbijetuarve të dhunës seksuale gjatë luftës. Me hapjen zyrtare nga Laureati i Çmimit Nobel, Dr. Denis Mukwege, dhe në bashkëpunim me Ambasadën e Mbretërisë së Vendeve të Ulëta, Fondacionin Mukwege, Rrjetin SEMA dhe qytetin e Hagës, ekspozita shërbeu si një akt simbolik i solidaritetit global dhe kujtesës kolektive për të gjithë të mbijetuarit kudo në botë.

Fuqizimi i solidaritetit global dhe partneriteteve për të mbijetuarit e dhunës seksuale të ndërlidhur me konfliktin

Laureatja e Çmimit Nobel, Nadia Murad, Viziton QKRMT-në

Me rastin e 25-vjetorit të themelimit të Qendrës Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT), laureatja e Çmimit Nobel për Paqe dhe aktivistja për të drejtat e njeriut, znj. Nadia Murad, së bashku me Presidenten e Republikës së Kosovës, znj. Vjosa Osmani, vizituan QKRMT-në. Drejtoresha Ekzekutive e QKRMT-së, Dr. Feride Rushiti, i mirëpriti ato dhe ndau një përmbledhje gjithëpërfshirëse mbi dy dekada e gjysmë të punës së QKRMT-së në rehabilitimin dhe avokimin për të mbijetuarit e dhunës seksuale gjatë luftës. Gjatë vizitës, znj. Murad u takua me të mbijetuar të trajtuar nga QKRMT dhe Medic Kosova, duke njohur dhe vlerësuar dhimbjen dhe qëndresën e tyre. Në një fjalim të fuqishëm, ajo theksoi rolin vendimtar të mbështetjes shtetërore dhe shoqërore në afirmimin e dinjitetit të të mbijetuarve dhe zhvendosjen e turpit nga viktimat te ata që kanë dështuar t'i mbrojnë. Si vetë një e mbijetuar e dhunës seksuale të lidhur me konfliktin, znj. Murad vlerësoi arritjet e QKRMT-së dhe rikonfirmoi përkushtimin e saj për të avokuar në nivel global për të mbijetuarit.

Gjatë vitit 2024, QKRMT pati nderin të mirëpresë një gamë të gjerë delegacionesh ndërkombëtare dhe vizitorësh të profilit të lartë, duke rikonfirmuar rolin e saj si një aktor kyç në luftën globale kundër dhunës seksuale të lidhur me konfliktin. Vizitorët përfshinë përfaqësues nga Departamenti i Shtetit Amerikan, Universiteti Georgetown, ambasadorët të SHBA-së dhe Mbretërisë së Bashkuar në Prishtinë, udhëheqësin e Iniciativës për Parandalimin e Dhunës Seksuale të Mbretërisë së Bashkuar (PSVI), si dhe dhe Dr. Monika Hauser nga medica mondiale. Delegacione nga Iraku dhe Finlanda, duke përfshirë zyrtarë qeveritarë dhe partnerë të shoqërisë civile, vizituan gjithashtu QKRMT-në për të shkëmbyer përvoja dhe për të eksploruar mundësi bashkëpunimi. Këto vizita ofruan mundësi për të prezantuar trashëgiminë 25-vjeçare të QKRMT-së në fushat e rehabilitimit, avokimit dhe hulumtimit—me theks të veçantë në traumën ndërbreznore dhe stigmatizimin—dhe për të diskutuar përpjekjet për zgjerimin e njohjes së të mbijetuarve dhe heqjen e barrierave ligjore. Mysafirët takuan të mbijetuarit, njohën ndikimin e punës së QKRMT-së dhe shprehën përkushtimin e tyre për përpjekje të përbashkëta për drejtësi, shërim dhe fuqizim përtej kufijve.

Arritje të reja në 2024

zgjerimi i qasjes në drejtësi, shëndet mendor dhe mbështetje familjare për të mbijetuarit

Gjatë vitit 2024, Qendra Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT) prezantoi disa iniciativa novatore për të forcuar drejtësinë, shëndetin mendor dhe mbështetjen familjare për të mbijetuarit e traumës së lidhur me luftën. Si pjesë e shënimit të 25-vjetorit të saj, QKRMT promovoi hapjen e Klinikës Ligjore, me synim përmirësimin e qasjes në drejtësi për të mbijetuarit e dhunës seksuale gjatë luftës dhe grupeve të tjera të cenueshme në Kosovë. Ngjarja u shoqërua me një panel diskutimi me aktorë kyç të fushës juridike dhe theksoi rolin thelbësor të OJQ-ve në ofrimin e mbështetjes juridike të ndjeshme ndaj traumës. QKRMT gjithashtu lansoi projektin “Mendje për Paqe” (Minds for Peace), një iniciativë ambicioze për përmirësimin e shërbimeve të shëndetit mendor në shkollat e Kosovës. Ky projekt, i mbështetur nga USAID dhe Rotary Foundation, pajis psikologët shkollorë me trajnim të specializuar të fokusuar në traumë, si EMDR, duke krijuar një ambient të sigurt dhe shërues për fëmijët. Në një tjetër hap të rëndësishëm, QKRMT prezantoi dy udhëzues të rinj të fokusuar në familjen: një për Terapinë Familjare, për të adresuar ndikimin e traumës në dinamikat familjare, dhe një tjetër për Mbështetjen Familjare, që ofron mjete praktike për vetëkujdes dhe edukim psiko-social. Këto manuale përbëjnë mjete thelbësore për profesionistët që punojnë me familjet e prekura nga trauma e luftës, duke përfunduar qasjen gjithëpërfshirëse dhe vizionin afatgjatë të QKRMT-së për shërim dhe drejtësi.

Avancimi i të drejtave të të mbijetuarve në Ditën Ndërkombëtare të të Drejtave të Njeriut: një arritje ligjore

Në Ditën Ndërkombëtare të të Drejtave të Njeriut, Qendra Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT) pati nderin të mirëpresë anëtarët e Komisionit për Shëndetësi dhe Mirëqenie Sociale të Kuvendit të Kosovës, në një vizitë me theks të veçantë në avancimin e të drejtave të të mbijetuarve të dhunës seksuale gjatë luftës. Drejtoresha Ekzekutive, Feride Rushiti, prezantoi misionin dhe punën shumëvjeçare të QKRMT-së në rehabilitim dhe avokim, duke theksuar rëndësinë e qasjes së lirë dhe të pakushtëzuar në kujdes shëndetësor për të mbijetuarit.

Anëtarët e Komisionit patën mundësinë të takohen drejtpërdrejt me të mbijetuarit, duke u njohur nga afër me nevojat dhe sfidat e tyre të vazhdueshme. Një rezultat kyç i kësaj vizite ishte pranimi zyrtar nga Komisioni i ndryshimeve ligjore të propozuara nga QKRMT, të cilat do t'u garantojnë të mbijetuarve qasje të plotë dhe falas në shërbimet shëndetësore.

Kjo arritje ligjore – e realizuar simbolikisht në Ditën Ndërkombëtare të të Drejtave të Njeriut – përbën një hap thelbësor në shndërrimin e parimeve të të drejtave të njeriut në mbrojtje konkrete. Ajo thekson fuqinë e avokimit të vazhdueshëm dhe rëndësinë e bashkëpunimit institucional në rikthimin e drejtësisë dhe dinjitetit për të mbijetuarit.

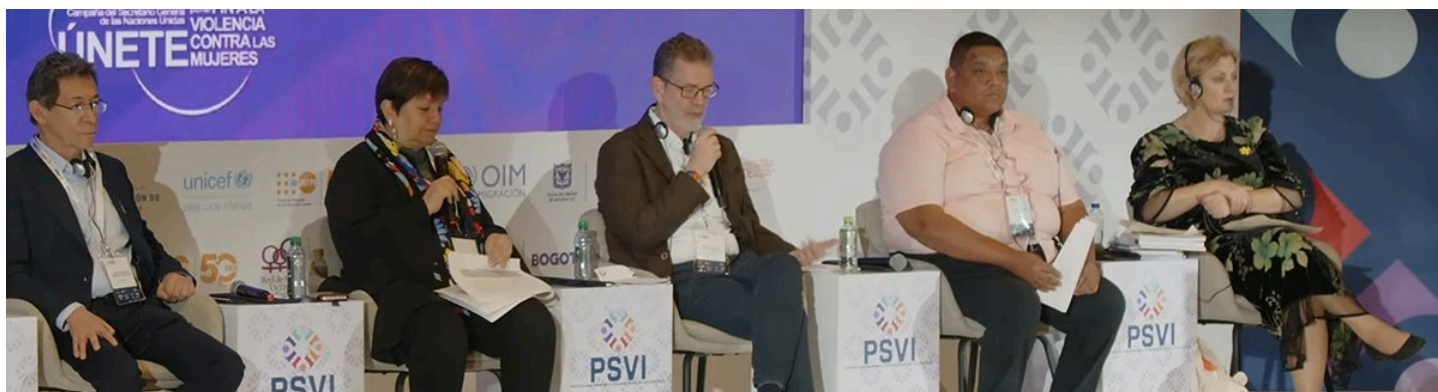
Ekspozita “Punime të Guximit” e prezantuar në Ambasadën e SHBA-së

Si pjesë e fushatës globale “16 Ditët e Aktivizmit”, Qendra Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT) pati nderin të prezantojë ekspozitën “Punime të Guximit” në Ambasadën e Shteteve të Bashkuara në Kosovë. Ekspozita përfshinte punime të fuqishme artizanale, të realizuara nga të mbijetuarit e dhunës seksuale gjatë luftës, duke nxjerrë në pah forcën, qëndrueshmërinë dhe rrugëtimin e tyre drejt fuqizimit. Ky prezantim prekës jo vetëm që nxori në pah kreativitetin e tyre, por gjithashtu shërbeu si një akt i fuqishëm rezistence ndaj stigmës. QKRMT shprehu mirënjohje të thellë ndaj Ambasadës së SHBA-së për partneritetin dhe mbështetjen e vazhdueshme në avancimin e të drejtave të të mbijetuarve.

QKRMT në Konferencën e IV Ndërkombëtare të PSVI: ndarja e përvojës së Kosovës për shëndetin dhe drejtësinë për të mbijetuarit

Drejtorja Ekzekutive e Qendrës Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT), Dr. Feride Rushiti, mori pjesë në Konferencën e IV Ndërkombëtare të Iniciativës për Parandalimin e Dhunës Seksuale në Konflikt (PSVI), e mbajtur në Bogotá, Kolumbi. Si paneliste në sesionin për Drejtësinë Riparuese në Shëndetësi, ajo prezantoi përvojën e Kosovës në adresimin e traumës dhe ofrimin e mbështetjes shëndetësore për të mbijetuarit e dhunës seksuale të lidhur me konfliktin. Dr. Rushiti theksoi praktikrat efektive dhe mësimet e nxjerra në ndërtimin e një qasjeje të ndjeshme ndaj traumës dhe të orientuar nga nevojat e të mbijetuarve. Krahas saj, Venesa Sulemani ndau dëshminë e saj të fuqishme personale si e mbijetuar sekondare e dhunës seksuale gjatë luftës në Kosovë, duke sjellë zërin dhe qëndrueshmërinë e të mbijetuarve në qendër të debatit global për drejtësinë dhe shërimin.

QKRMT vlerwsohet për mbështetjen ndaj gazetarëve nga Ukraina dhe Afganistani të strehuar në Kosovë

Asociacioni i Gazetarëve të Kosovës (AGK) ndau një mirënjohje për Qendrën Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT) dhe Drejtoreshën e saj Ekzekutive, Dr. Feride Rushiti, për mbështetjen e vazhdueshme ndaj gazetarëve të strehuar në Kosovë. QKRMT ka luajtur një rol kyç në organizimin e aktiviteteve edukative, përfshirë seminare për gazetarët ukrainas dhe afganë, të fokusuar në trajtimin dhe reagimin ndaj dhunës seksuale të lidhur me konfliktin.

A close-up photograph of a hand holding a large, light-colored leaf against a dark background. The leaf has prominent veins and a slightly serrated edge. The hand is partially visible, with fingers gently gripping the leaf. The lighting is soft, highlighting the texture of the leaf and the skin of the hand.

Rrjetëzim

Rrjetëzim në nivel kombëtar

Në nivel kombëtar, QKRMT është iniciator i fushatës kombëtare "Be my voice", brenda kuadrit të së cilës ka themeluar platformën "Be my voice", e cila është një koalicion i OJQ-ve (QKRMT, Qendra për Promovimin e të Drejtave të Grave, Medica Kosova dhe Medica Gjakova). Kjo Platformë ka si qëllim të përfaqësojë dhe avancojë të drejtat e mbijetuarve të dhunës seksuale nga periudha e luftës në Kosovë. Si e tillë, QKRMT është afruar gjerësisht nga grupe të ndryshme grave që kanë përjetuar të gjitha llojet e dhunës; duke ofruar mundësi për të adresuar dhe zgjidhur problemet e tyre – mbështetur profesionalisht nga gra profesioniste. Për më tepër, QKRMT merr pjesë aktive në Koalicionin e OJQ-ve për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijëve në Kosovë (KOMF); Rrjeti i Grave të Kosovës (KWG); dhe Platforma CiviKos.

Rrjetëzim në nivel ndërkombëtar

Në nivel ndërkombëtar, QKRMT ka akreditim të plotë në Këshillin Ndërkombëtar të Rehabilitimit për Viktimat e Torturës (IRCT) si dhe është anëtare e Këshillit të IRCT; Rrjeti Global i Viktimave dhe Mbijetuarve të Dhunës Seksuale në Kohë Luftërash (SEMA), Iniciativa Holistike për Parandalimin e Radikalizimit (HOPE), Koalicioni Ndërkombëtar i Paraburgimit, Rrjeti Evropian i Litigimeve në Burgje (EPLN) dhe Rrjeti i Shërimit për Refugjatët-Amna.

Mirënjohje për Donatorët dhe Partnerët

Në Qendrën Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës (QKRMT), misioni ynë për të mbështetur të mbijetuarit e dhunës seksuale të lidhur me konfliktin dhe viktimat e tjera të luftës bëhet i mundur falë bujarisë dhe përkushtimit të donatorëve dhe partnerëve tanë. Shprehim mirënjohjen më të thellë për institucionet, fondacionet dhe individët që ofrojnë mbështetje financiare, si dhe për organizatat që ofrojnë mbështetje ligjore, psikologjike, mjekësore, pastaj organizatat akademike dhe ato të bazuara në komunitet që bashkëpunojnë me ne për të siguruar drejtësi, dinjitet dhe shërim për të mbijetuarit.

Mbështetja juaj nuk është vetëm financiare—ajo është një dëshmi solidariteti dhe një nxitës për ndryshim. Së bashku, kemi arritur njohje ligjore për të mbijetuarit e dhunës seksuale në konflikt, kemi ofruar ndihmë ligjore të bazuar në qasjen e ndjeshme ndaj traumës, dhe kemi për herë të parë programe psikosociale që trajtojnë traumën ndërbrezore. Përderisa vazhdojmë këtë punë jetike, QKRMT mbetet e përkushtuar ndaj transparencës, llogaridhënies dhe bashkëpunimit. Faleminderit që qëndroni me ne në këtë luftë për drejtësi dhe shërim.

THE
SIGRID
RAUSING
TRUST

British Embassy
Pristina

irct

International Rehabilitation
Council for Torture Victims

CFLI/FCIL
Fondo Canadá para
Iniciativas Locales

Deaconess
Foundation

Federal Foreign Office

QKRMT

Rr. Hamëz Jashari 16b/2

10000 Prishtinë, Kosovë

Tel: +383 38 243 707

E-mail: info@krct.org

web: www.krct.org

QKRMT-KRCT

Qendra Kosovare për Rehabilitimin
e të Mbijetuarve të Torturës

The Kosova Rehabilitation
Center for Torture Victims